

MAREA IERTARE

Pe fondul recentei mea culpa făcute de Biserica Romano-Catolică și al vizitei papale la Locurile Sfinte [1], unde cererea de iertare adresată evreilor a fost reînnoită festiv (fără a reuși totuși să mulțumească mediile evreiești ultraortodoxe), acest articol al lui Alain de Benoist, deși scris în urmă cu trei ani, își vădește întreaga actualitate. (Redacția)

Mirabeau spunea că uitarea este, în toate situațiile, superioară iertării. Morala oficială de astăzi proclamă contrariul: ne aflăm în mijlocul unui val de cereri de iertare.

Motivul, în Franța, îl constituie condiția evreilor sub ocupația germană. După declarațiile Bisericii franceze, care “împloră iertarea lui Dumnezeu și roagă poporul evreu să asculte acest cuvânt de pocăință”, au venit polițiștii care, în uniformă, și-au comunicat, la rîndul lor, “eternul regret”. Cu puțin înainte de *Yom Kippur*, Comitetul Internațional al Crucii Roșii s-a scuzat pentru “cedările” trecutului. S-a asociat și președintele Colegiului Medicilor. Următorii pocăiți își așteaptă rîndul.

Exemplul vine de sus: istoricul Luigi Accatoli a numărat nu mai puțin de nouăzeci și patru de declarații pontificale în care Ioan Paul II recunoaște greșelile Bisericii al cărei Păstor este. În douăzeci și două dintre ele apare expresia “cer iertare”. Acest mod de a se complăce în a admite și a-și însuși o vină istorică, această sfîșietoare *mea culpa* în care, de preferință, se toarnă cenușă în capul celorlalți, lasă nedumerită multă lume. În tradiția catolică nu se mărturisesc vinile altora, iar confesiunea se duce la bun sfîrșit în taina unui confesional. Nu la fel se petrec lucrurile în sectele puritane și fundamentaliste protestante, a căror influență este atît de mare în Statele Unite. De la “Alcoolicii Anonimi” pînă la acei *Promise Keepers*, toți obișnuiesc să ia cuvîntul în public, pentru a se acuza în fața celorlalți de propriile păcate, reale sau presupuse. Pînă și politicienii – chiar cei de la nivelul cel mai înalt – nu șovăie să se dedea la confesiuni publice similare.

Dar, în cazul la care ne referim, se înțelege că este vorba de ceva mai mult decît atît. În primul rînd, în această epocă de caritate masmediatică și spectaculară, de exhibiționism la 360 de grade și de înflăcărată durere colectivă, este vorba despre un nou mod de a lega viața politică de morală. Nu mai este vorba despre etica individuală, care crea obligații în planul interior al fiecăruia, ci de un hipermoralism public care se extinde în măsura în care morala individuală se dizolvă și se subsumează perfect confesiunii publice. Aceasta nu reprezintă mai mult decît teatralizarea binelui, repudierea gîndurilor rele și punerea în scenă a cauzelor bune, care să reconcilieze conștiința curată cu cultul interesului. Această morală creează un climat nou, de purificare etică, în care binele și răul înlocuiesc puțin cîte puțin ceea ce este adevărat și ceea ce este fals, în vreme ce datoria memoriei substituie memoria datoriei, revenindu-se, astfel, la excomunicarea rituală.

Pînă acum societatea se construia pe amintirea marilor *gesta* săvîrșite. Astăzi se mărturisesc culpele trecute, ca și cum s-ar urmări să se dea la iveală o societate ai cărei membri trebuie să păstreze despre părinții lor doar o imagine negativă. Ca și cum ar fi necesar să se deconstruiască și să se devalorizeze trecutul pentru a se sugera nașterea iminentă a unei lumi mai drepte.

În mod evident, ar fi ușor de făcut un inventar al tuturor acelor care nu-și cer scuze. “Nu trebuie

să uităm că au fost multe holocausturi pe lume” – a amintit de curînd Ioan Paul II – înainte de a constata că “se scuză mereu aceiași”. În ceea ce-l privește, Alain Finkelkraut arată: “Crimele comunismului nu au fost judecate pînă acum”. Cît despre intelectualii atît de gata să denunțe păcatele de tinerețe ale celorlalți, în timp ce – de o jumătate de secol încoace – au oferit un sprijin enorm tuturor totalitarismelor de stînga, tăcerea lor este de-a dreptul asurzitoare.

Dar poate că este și mai interesant de constatat că, deși mulți își cer iertare, nici unul nu a fost iertat! “Cererile de iertare le primim, dar nu le răspundem. Noi nu sîntem decît martorii acestei atitudini”, a declarat cu cîtva timp în urmă, în săptămînalul francez *Le Nouvel Observateur*, Marele Rabin René Samuel Sirat. Această asimetrie este izbitoare. Pe de o parte, unii își pun cenușă în cap și-și leagă funia de gît, în semn de penitență. Pe de altă parte, “se ia notă”, se înregistrează “importanța istorică” a evenimentului, dar în fond nu se ascunde că această căință trebuie să fie doar începutul. Cu alte cuvinte: elevul are însușiri, dar ar putea fi încă și mai sîrguincios... “Faptul că liderii politici și episcopii își recunosc greșelile nu ajunge”, afirmă același Sirat; “e necesar ca întreaga societate civilă să o facă”. Jean Delumeau adaugă: “Mai sînt necesare și alte confesiuni”. În vreme ce, pentru istoricul Arno Meyer, “căința episcopilor ar fi fost mai convingătoare dacă ar fi făcut penitență invitîndu-i pe toți francezii să țină post împreună cu ei”. Se deduce din aceste cuvinte că, o dată ce s-a declanșat angrenajul, imperativul *Teșuvei* – cuvînt care înseamnă, în același timp, “căință” și “revenire la Tora” – nu va înceta niciodată. Hărțuit de Jean-Pierre Elkabbach într-un interviu televizat în care a acceptat să-și clarifice trecutul, François Mitterand izbucnise, în sfîrșit: “Ce vreți mai mult de-atît?! Să mă convertesc?!”.

Sirat amintește, în legătură cu aceasta, că în Biblie se spune că poporul evreu este poporul sacerdotal al umanității. Pentru a primi, în final, iertarea, umanitatea va trebui, în consecință, să accepte o tutelă sacerdotală! “Biserica trebuie să facă un act de *Teșuva*”, a declarat nu demult Cardinalul Carlo Maria Martini, Arhiepiscopul de Milano. Sîntem deja, în pragul Marelui Jubileu, foarte departe de politică...

Alain de BENOIST

* Alain de Benoist, „Marea iertare”, în *Puncte cardinale*, anul X, nr. 4/112, aprilie 2000, p. 1 (traducerea s-a efectuat în Redacție).